

รายงานผลการดำเนินงาน

โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ

เชิญร่วม

โครงการถวายเทียนพรรษา

ประจำปี ๒๕๖๕

ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

* พิธีหล่อเทียนพรรษา
วันจันทร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๕.๐๐ น.
ณ บริเวณทางลอดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

* พิธีถวายเทียนพรรษา
วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๑.๐๐ น.

- ตั้งชบวนแห่เทียนพรรษา ณ หน้าอาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- พิธีถวายเทียนพรรษา และเครื่องไทยธรรม ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง

หมายเหตุ :

- การแต่งกาย นุ่งซิ่น/ชุดผ้าไทย/ชุดสุภาพ/ชุดนักศึกษา
- ขอความร่วมมือทุกท่านสวมหน้ากากอนามัยตลอดการเข้าร่วมพิธี

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โทร. ๐ ๒๓๑๐ ๔๘๘๕

ผู้รับผิดชอบโครงการ นายไพศาล ศรีเปารยะ
ผู้รายงานผลการดำเนินงาน นางสาวสนธยา ศรีสมปอง
สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

การจัดโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธที่ได้กระทำมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล สมัยก่อนมีภิกษุได้เดินไปเหยียบย่ำข้าวกล้าในนาของชาวบ้าน ทำให้ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงได้อนุญาตให้ภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษาที่วัดเป็นเวลา ๓ เดือน ในช่วงเข้าพรรษาประชาชนจะนำเทียนไปถวายพระภิกษุ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ตนเฉลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิภาณประดุจขี้ผึ้งที่ใช้ทำเทียนที่ได้จากรังผึ้ง สำหรับการแห่เทียนพรรษานั้น ถือว่าเป็นประเพณีทางศาสนา ซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนาน เป็นการอนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ เป็นหน่วยงานที่มีวิสัยทัศน์ในการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ ประเพณี ภูมิปัญญาไทย ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และเพื่อส่งเสริมการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ดงามสืบทอดต่อไปอีกยาวนาน จึงได้จัดโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ ให้บุคลากร นักศึกษา นักเรียน และบุคคลทั่วไป ได้มีส่วนร่วมประเพณีถวายเทียนพรรษา เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน ประเพณีดังกล่าว

รายงานผลการดำเนินงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเสนอผลการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ประกอบด้วย หลักการ และเหตุผล วัตถุประสงค์ ขอบเขตของโครงการ ขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน ผลผลิต และผลลัพธ์ของโครงการ รายงานฉบับนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนในการนำไปปรับปรุง และพัฒนาโครงการในปีงบประมาณถัดไปให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑
๑.๓ ขอบเขตของโครงการ	๒
๑.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ	๒
บทที่ ๒ ผลการดำเนินงาน	๓
บทที่ ๓ การประเมินโครงการ	๕
ภาพกิจกรรมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๑๐
ภาคผนวก	๒๘
๑. ขออนุมัติโครงการ และงบประมาณโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๒๙
๒. โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๓๐
๓. กำหนดการโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๓๔
๔. ใบความรู้โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๓๕
๕. แบบประเมินผลโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๔๑
๖. แบบสอบถามความพึงพอใจโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๔๖
๗. การลงทะเบียนผู้เข้าร่วมพิธีถวายเทียนพรรษาประจำปี ๒๕๖๕	๔๙
๘. แผนผังการเดินทางขบวนแห่เทียนพรรษา วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕	๕๐
๙. ขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๕๑
๑๐. ขอความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกด้านการจราจรขบวนแห่เทียนพรรษา	๕๖
๑๑. ขอความอนุเคราะห์พิธีกร ทำข่าว บันทึกภาพนิ่ง และถ่ายทอดสดผ่านโซเชียลมีเดียเน็ตเวิร์ก อุปกรณ์ พร้อมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๕๗
๑๒. ขอความอนุเคราะห์ยืมอุปกรณ์ และขอใช้สถานที่ทางลอดใต้อาคารหอประชุม พ่อขุนรามคำแหงมหาราช	๕๘
๑๓. ขอความอนุเคราะห์อุปกรณ์หล่อเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๕๙
๑๔. ขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๐
๑๕. โปรดลงนามหนังสือขอเชิญเข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๑
๑๖. ขอความอนุเคราะห์บุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกด้านจราจรโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๒
๑๗. ขอความอนุเคราะห์อุปกรณ์ เพื่อจัดสถานที่โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๑๘. ขอความอนุเคราะห์ยืมตู้บริจาค จำนวน ๑๒ ตู้	๖๔
๑๙. ขอเรียนเชิญอธิการบดีเป็นประธานในพิธี โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๕
๒๐. ขอรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายพิธีการ โครงการถวายเทียนพรรษาประจำปี ๒๕๖๕ (ฝ่ายธุรการ)	๖๖
๒๑. ขอรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๗
๒๒. ขอรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายอาคารสถานที่ โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๘
๒๓. ขอส่งรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายอาคารสถานที่ โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๖๙
๒๔. ขอรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๗๐
๒๕. ขอเชิญเข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๗๑
๒๖. ขอรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายจัดสถานที่ โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๗๒
๒๗. ขอส่งรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายพิธีการ โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๗๓
๒๘. ขอส่งรายชื่อคณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์	๗๔
๒๙. ขอส่งรายชื่อเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์ โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๗๕
๓๐. รายงานผลยอดเงินบริจาคร่วมทำบุญโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕	๗๗
คณะผู้จัดทำ	๘๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธ ที่ได้กระทำมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล เหตุที่ทำให้เกิดประเพณี เพราะสมัยก่อนมีภิกษุได้เดินไปเหยียบย่ำข้าวกล้าในนาของชาวบ้านทำให้ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงได้อนุญาตให้ภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษาที่วัดเป็นเวลา ๓ เดือน คือ ในช่วงวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดการเก็บเกี่ยวของชาวบ้าน ในช่วงเข้าพรรษาประชาชนจะนำเทียนไปถวายพระภิกษุ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ตนเฉลี่ยวณลาดมีไหวพริบปฏิภาณ ประดุจขี้ผึ้งที่ใช้ทำเทียนที่ได้จากรังผึ้ง ประเพณีการถวายเทียนจำพรรษาของชาวไทย ปรากฏมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ในหนังสือนางนพมาศ ซึ่งมีทั้งพระราชพิธี และพิธีของราษฎรว่า พอถึงเดือน ๘ นักชตฤกษ์บูชาใหญ่ “พระราชพิธีอาชาตมมาส”

สมเด็จพระร่วงเจ้าทรงโปรดให้จัดตกแต่งพระอารามหลวงทุกแห่ง และถวายเครื่องบริวารสมณะ แต่พระสงฆ์ พร้อมทั้งเทียนประจำพรรษาบูชาพระบรมธาตุ โปรดให้ชาวพนักงานเชิญเทียนเข้าไปในพระวิหาร หอพระ และให้จุดตามในที่นั้น ๆ ทุกพระอาราม ทรงอุทิศสักการบูชาพระรัตนตรัยสิ้นไตรมาสตลอดสามเดือน ส่วนพิธีแห่เทียนจำพรรษาของราษฎรมีกว่าไว้ในหนังสือนางนพมาศ เช่นเดียวกันว่า ฝ่ายมหาดชน ประชาชน ชายหญิงในตระกูลต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งพระราชอาณาเขตซัดขณสิมา ประชุมกันเป็นพวกเป็นเหล่า ตามวงศาตคณาญาติต่างตกแต่งร่างกายประกวัดกัน แห่เทียนจำพรรษาของตนไป ทางบกบ้าง ทางเรือบ้าง เสี่ยงพิณพาทย์ ช้องกลองสนั่นไปทั่วทุกตำบล ครึกครื้นด้วยประชาชนคนแห่ คนดู ทั้งทางบก ทางน้ำ เป็นมหานักชตฤกษ์ แล้วเชิญประทีปจำพรรษาเข้าตั้งในอุโบสถวิหารจุดตามบูชาพระรัตนตรัยสิ้นไตรมาสสามเดือนสำหรับการแห่เทียนพรรษานั้น ถือว่าเป็นประเพณีทางศาสนา ซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนาน เป็นการแสดงออกถึงการยึดมั่นสืบสานงานบุญทางพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชนการมีส่วนร่วมของชุมชน แสดงให้เห็นถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสามัคคีของคนในชุมชน งานแห่เทียนพรรษา เป็นงานที่ทำให้คนวัยรุ่นหนุ่มสาว ได้มีโอกาสได้ใกล้ชิด และคนทุกวัยสามารถสัมผัสกับศิลปวัฒนธรรม ซึ่งคาดหวังได้ว่าประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จะสืบทอดต่อไปอีกยาวนาน

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ เป็นหน่วยงานที่มีวิสัยทัศน์ในการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ ประเพณี ภูมิปัญญาไทย ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และเพื่อส่งเสริมการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่สืบสานสืบทอดต่อไปอีกยาวนาน จึงได้จัดโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ ให้บุคลากร นักศึกษา นักเรียน และบุคคลทั่วไป ได้มีส่วนร่วมประเพณีถวายเทียนพรรษา เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน ประเพณีดังกล่าวต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นความสำคัญในประเพณีถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธ

๒. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาช้านานผ่านนิทรรศการออนไลน์

๑.๓ ขอบเขตของโครงการ

๑.๓.๑ กลุ่มเป้าหมาย

๑. บุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง	จำนวน	๑๕๐ คน
๒. นักศึกษา/นักเรียน	จำนวน	๕๐ คน
รวมทั้งสิ้น		๒๐๐ คน

๑.๓.๒ ขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการ

๑. นำเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ
๒. ประชาสัมพันธ์รับสมัครนักศึกษาเข้าร่วมโครงการ
๓. ดำเนินงานโครงการ
๔. สรุปประเมินผลโครงการ

๑.๓.๓ ระยะเวลาดำเนินงาน

- วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ พิธีหล่อเทียนพรรษา
- วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ พิธีถวายเทียนพรรษา

๑.๓.๔ สถานที่ดำเนินโครงการ

๑. บริเวณทางลอดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
๒. วัดเทพศิลา พระอารามหลวง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

๑.๓.๕ วิธีดำเนินการตามกำหนดการ

๑. หล่อเทียนพรรษา
๒. ขบวนแห่เทียนพรรษา
๓. ถวายเทียนพรรษา

๑.๓.๖ วิทยากร

- ไม่มี -

๑.๓.๗ งบประมาณดำเนินการ

งบดำเนินงาน: (ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ)
งบประมาณที่ได้รับอนุมัติ จำนวน ๓๔,๕๐๐.- บาท
(สามหมื่นสี่พันห้าร้อยบาทถ้วน)

๑.๔ ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

๑.๔.๑ ผลผลิต

๑. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒๐๐ คน
กลุ่มเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ จำนวน ๒๐๐ คน (ค่าเป้าหมายร้อยละ ๙๕)

๑.๔.๒ ผลลัพธ์

๑. ผู้เข้าร่วมโครงการในประเพณีถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธ
จำนวน ๒๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ (ค่าเป้าหมายร้อยละ ๙๕)
๒. นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา
ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาช้านาน ร้อยละ ๑๐๐ (ค่าเป้าหมายร้อยละ ๙๕)
๓. ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจของการเข้าร่วมโครงการเท่ากับ ๔.๖๒ ระดับความ
พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเป้าหมาย ๓.๕๕)

บทที่ ๒

ผลการดำเนินงาน

ตามที่สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ ได้รับเงินสนับสนุนโครงการโดยเบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายจากรายได้ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๓๔,๕๐๐.- บาท (สามหมื่นสี่พันห้าร้อย บาทถ้วน)

ทั้งนี้สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นหน่วยงานที่มีวิสัยทัศน์ ในการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ประเพณี ภูมิปัญญาไทย ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และเพื่อส่งเสริมการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ดั่งามสืบทอด ต่อไปอีกยาวนาน จึงได้จัดโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ ให้บุคลากร นักศึกษา นักเรียน และบุคคลทั่วไป ได้มีส่วนร่วมประเพณีถวายเทียนพรรษา เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน ประเพณี โดยจัดขึ้น ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

พิธีหล่อเทียนพรรษา ณ บริเวณทางลัดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

- อธิการบดี ถึงบริเวณพิธี
- รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม กล่าวรายงาน
- อธิการบดีกล่าวเปิดงาน
- อธิการบดี จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
- อธิการบดีกลับประจำจุด
- เริ่มพิธีสงฆ์
- เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล
- พระสงฆ์ให้ศีล
- อธิการบดีเริ่มพิธีหล่อเทียนพรรษา ตามด้วยผู้เข้าร่วมพิธี
- เจ้าหน้าที่กล่าวคำนำถวายเครื่องไทยธรรม
- อธิการบดีถวายเครื่องไทยธรรม
- พระสงฆ์อนุโมทนา
- อธิการบดีกรวดน้ำ
- อธิการบดีกราบลาพระรัตนตรัย
- พระสงฆ์หล่อเทียนพรรษา
- สวดพระคาถามหาจักรพรรดิ
- เสร็จพิธี

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ พิธีถวายเทียนพรรษา ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง

- ตั้งขบวนแห่เทียนพรรษา ด้านหน้าอาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- เคลื่อนขบวนแห่เทียนพรรษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ขบวนแห่เทียนพรรษาถึงพระอุโบสถวัดเทพศิลา พระอารามหลวง
- พิธีถวายเทียนพรรษา และเครื่องไทยธรรม ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
- เสร็จพิธี

การบริหารโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ มีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขออนุมัติโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕
๒. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน
๓. ประชุมแบ่งหน้าที่
๔. ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ
๕. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ
๖. ดำเนินกิจกรรม
๗. ประเมินผลโครงการ และสรุปรายงานผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ มีขั้นตอน ดังนี้

๑. การประชุมเตรียมงาน ณ สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ
๒. ขออนุมัติโครงการ และงบประมาณโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕
๓. ขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕
๔. ประสานงานขอเชิญเข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕
๕. ประสานงานขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕
๖. ประสานงานขอความอนุเคราะห์อุปกรณ์เพื่อจัดสถานที่
๗. ประสานงานขอความอนุเคราะห์อุปกรณ์ และบุคลากรเพื่อจัดสถานที่
๘. ติดตามประเมินผลโครงการ

บทที่ ๓

การประเมินโครงการ

๓.๑ ข้อมูลทั่วไป

ผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๒๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ค่าเป้าหมายของโครงการที่วางไว้ (ร้อยละ ๙๕) รายงานผลการประเมินจากแบบสอบถามผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ สามารถสรุปผลการประเมินได้ ดังนี้

๑. การวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ของนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๐ คน โดยประเมินจากแบบทดสอบ (pre-test / post-test)

๒. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒๐๐ คน

ตอนที่ ๑ การวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ของนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๐ คน โดยประเมินจากแบบทดสอบ (pre-test / post-test)

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ของนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๐ คน ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าคะแนนของนักศึกษาที่ได้จากการทำแบบประเมินทดสอบก่อนเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ ดังข้อมูลตารางที่ ๑ - ๓

ตารางที่ ๑

คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ก่อนเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการของนักศึกษา จำนวน ๕๐ คน

ชื่อ-นามสกุล	คะแนน ก่อนเข้าร่วมโครงการ	คะแนน หลังเข้าร่วมโครงการ	ผลต่าง (D)
๑. นางสาวปวีณา ยอดมา	๓	๙	๖
๒. นางสาวทัดดาว จันทร์ทัศน์	๓	๑๐	๗
๓. นางสาววัชรภรณ์ กันทับ	๒	๘	๖
๔. นายจักรพันธ์ ธนานุกูลผล	๓	๙	๖
๕. นางสาววิภา บุญกระเสริม	๓	๑๐	๗
๖. นายณภัทร กมลอมรบุตร	๒	๑๐	๘
๗. นางสาวนัฐกาญจน์ เชิดชู	๓	๘	๕
๘. นางสาวกัลยรัตน์ เทพชุม	๔	๙	๕
๙. นายนवल ช่วยบำรุง	๓	๑๐	๗
๑๐. นางสาวปิยาภรณ์ อ่าบางยุง	๒	๑๐	๘
๑๑. นางสาวพิชญ์ธัญญา วรโชติธนภพย์	๓	๙	๖
๑๒. นางสาวพิมพ์พิศา กุลเพ็ง	๔	๑๐	๖
๑๓. นางสาวนุชนาฏ เย็นรัมย์	๔	๑๐	๖

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ชื่อ-นามสกุล	คะแนน ก่อนเข้าร่วมโครงการ	คะแนน หลังเข้าร่วมโครงการ	ผลต่าง (D)
๑๔. นางสาวกัญญาณัฐ คุทะวัง	๓	๑๐	๗
๑๕. นางสาวนาถนภา คงเสน	๓	๙	๖
๑๖. นางสาวภัทราพร แก้วแพรก	๔	๑๐	๖
๑๗. นางสาวกรรณิกา รังแสง	๓	๙	๖
๑๘. นายวิทวัส นันต๊ะ	๒	๙	๗
๑๙. นางสาวปิยธิดา มาตราตั้ง	๓	๙	๖
๒๐. นางสาวธนภรณ์ เกลี้ยงกลม	๒	๙	๗
๒๑. นางสาวรุ่งฤทัย ตันเอี่ยม	๔	๑๐	๖
๒๒. นางสาวนพวรรณ ปานทั้ง	๓	๑๐	๗
๒๓. นายโยธินธิวัฒน์ บุญลาก	๕	๑๐	๕
๒๔. นางสาวสุพัฒตรา เกตุประทุม	๓	๙	๖
๒๕. นางสาวฉันทน์รัตน์ เชียงฉิน	๔	๑๐	๖
๒๖. นางสาวสงวนวงศ์ เผ่าภู	๒	๙	๗
๒๗. นางสาวปิยนุช หมาดโต๊ะโสะ	๓	๑๐	๗
๒๘. นางสาวจันทร์จิรา สุขนวนจันทร์	๓	๑๐	๗
๒๙. นางสาวเอราวัณ ส่งถึง	๓	๘	๕
๓๐. นางสาวพรรษา จิตประสงค์	๔	๑๐	๖
๓๑. นางสาวเยาวลักษณ์ แก้วเกิด	๔	๑๐	๖
๓๒. นางสาวกมลวรรณ แก่นจันทร์	๒	๙	๗
๓๓. นางสาวกัญติษา นูวงศ์	๓	๑๐	๗
๓๔. นางสาวฉันทพร นกครุฑ	๔	๙	๕
๓๕. นางสาวธาราทิพย์ เหมทานนท์	๓	๑๐	๗
๓๖. นางสาวสุภัทสร เล็กน้อย	๒	๘	๖
๓๗. นายธนภัทร เปรียบสนาดี	๓	๘	๕
๓๘. นางสาวชญาณัฐณ์ เพชรประดับ	๔	๙	๕
๓๙. นางสาวชลธิชา แดงเรือง	๕	๑๐	๕
๔๐. นางสาวอรุณทิพย์ ศักดิ์เขียว	๓	๑๐	๗
๔๑. นายไตรภพ ถิ่นวงศ์พรหม	๔	๙	๕
๔๒. นางสาวอารีรัตน์ พับขุนทด	๒	๑๐	๘
๔๓. นางสาวนริศรา ทะวงษ์	๓	๙	๖
๔๔. นางสาววิมลรัตน์ วัตเกตุ	๔	๙	๕
๔๕. นางสาวปาติตา แถมเดช	๓	๑๐	๗
๔๖. นางสาวทิพย์แพรวพราว มั่นอิม	๓	๙	๖
๔๗. นายวิบูลศักดิ์ นาไชยเงิน	๕	๑๐	๕

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

คนที่	คะแนน ก่อนเข้าร่วมโครงการ	คะแนน หลังเข้าร่วมโครงการ	ผลต่าง (D)
๔๘. นางสาวสุภาพร จุ้ยสี	๒	๑๐	๘
๔๙. นางสาวบุรณศิริ ก้อนแก้ว	๓	๙	๖
๕๐. นางสาวสุกัญญา เสนาวงษ์	๔	๑๐	๖
คะแนนรวม	๑๕๙	๔๗๑	๓๑๒
คะแนนเฉลี่ย	๓.๑๘	๙.๔๒	

ตารางที่ ๒

ค่าดัชนีประสิทธิผลของการวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ก่อนเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการของนักศึกษา จำนวน ๕๐ คน

จำนวนนักศึกษา	คะแนนเต็ม	ผลรวมของคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล
		ก่อน เข้าร่วมโครงการ	หลัง เข้าร่วมโครงการ	
๕๐	๑๐	๑๕๙	๔๗๑	๐.๙๑๕๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า นักศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และค่าดัชนีประสิทธิผลของการวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา มีค่าเท่ากับ ๐.๙๑๕๐ แสดงว่า แบบประเมินวัดความรู้ ความเข้าใจทำให้นักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙๑.๕๐

ตารางที่ ๓

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการการวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา โดยใช้สถิติ *t test* แบบ Dependent Sample

คะแนน	N	$\bar{X}$	SD	t	p
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	๕๐	๓.๑๘	๐.๘๓	๔๙.๓๘๒	.๐๐๐*
หลังเข้าร่วมโครงการ	๕๐	๙.๔๒	๐.๖๗		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๓ พบว่า นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา หลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕
โดยวัดความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ คน

ผลความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ โดยวัดความ
พึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ คน ดังข้อมูลตารางที่ ๔

ข้อมูลแบบสอบถาม

ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ เกณฑ์
การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

๔.๕๐-๕.๐๐	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด	ระดับ ๕
๓.๕๐-๔.๔๙	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก	ระดับ ๔
๒.๕๐-๓.๔๙	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง	ระดับ ๓
๑.๕๐-๒.๔๙	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับน้อย	ระดับ ๒
๑.๐๐-๑.๔๙	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด	ระดับ ๑

ตารางที่ ๔

ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ จำนวน ๒๐๐ คน

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับ
		เลขคณิต $\bar{X}$	มาตรฐาน SD.	ความ คิดเห็น
๑.	การประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดโครงการถวายเทียนพรรษา	๔.๖๒	๐.๔๘	มากที่สุด
๒.	เป็นกิจกรรมที่มีการสร้างความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่ง ของการส่งเสริม อนุรักษ์ สืบทอด ประเพณี และวัฒนธรรมไทย	๔.๖๙	๐.๔๗	มากที่สุด
๓.	เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และสืบสานประเพณีของชาวพุทธ	๔.๖๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๔.	ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรมโครงการ	๔.๖๓	๐.๕๐	มากที่สุด
๕.	ความต้องการที่จะมาร่วมกิจกรรมลักษณะนี้ในครั้งต่อไป	๔.๕๘	๐.๕๘	มากที่สุด
๖.	ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงการโดยภาพรวม	๔.๖๑	๐.๔๘	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		๔.๖๒	๐.๕๐	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๖๒, S.D. = ๐.๕๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ เป็นกิจกรรมที่มีการสร้างความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริม อนุรักษ์ สืบทอด ประเพณี และวัฒนธรรม ไทย ($\bar{X}$ = ๔.๖๙, S.D. = ๐.๔๗) รองลงมา ได้แก่ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และสืบสานประเพณีของชาวพุทธ ($\bar{X}$ = ๔.๖๓, S.D. = ๐.๕๐) ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรมโครงการ ($\bar{X}$ = ๔.๖๓, S.D. = ๐.๕๐) การประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดโครงการถวายเทียนพรรษา ($\bar{X}$ = ๔.๖๒, S.D. = ๐.๔๘) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงการโดยภาพรวม ($\bar{X}$ = ๔.๖๑, S.D. = ๐.๔๘) และความต้องการที่จะมาร่วมกิจกรรมลักษณะนี้ในครั้งต่อไป ($\bar{X}$ = ๔.๕๘, S.D. = ๐.๕๘)

นักศึกษาได้รับประโยชน์

๑. นักศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา
๒. นักศึกษาได้ร่วมโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕

ภาพกิจกรรม

โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ

เชิญร่วม

โครงการถวายเทียนพรรษา

ประจำปี ๒๕๖๕

ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

★ พิธีหล่อเทียนพรรษา

วันจันทร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๕.๐๐ น.

ณ บริเวณทางลอดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

★ พิธีถวายเทียนพรรษา

วันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๑.๐๐ น.

- ตั้งชบวนแห่เทียนพรรษา ณ หน้าอาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
- พิธีถวายเทียนพรรษา และเครื่องไทยธรรม ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง

หมายเหตุ :

- การแต่งกาย นุ่งซิ่น/ชุดผ้าไทย/ชุดสุภาพ/ชุดนักศึกษา
- ขอความร่วมมือทุกท่านสวมหน้ากากอนามัยตลอดการเข้าร่วมพิธี

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน
โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕
ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
ระหว่างวันที่ ๑๑ -๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕
พิธีหล่อเทียนพรรษา ณ บริเวณทางลอดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พิธีหล่อเทียนพรรษาในโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบพงษ์ ปราบใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นประธาน นำคณะผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรหล่อเทียนพรรษา เพื่อสืบสานเทศกาลประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จัดโดยสถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ณ บริเวณทางลอดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

พระมหาธีรกานต์ กล่าวถึงประวัติความเป็นมา ประวัติของการหล่อเทียนพรรษา
ตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล โดยการใช้ขี้ผึ้งในการหล่อเทียนพรรษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบพงษ์ ปราบใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ถึงบริเวณพิธี ณ บริเวณทางลอดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

ศาสนพิธีกร โดยว่าที่ร้อยเอกชัยยงค์ ตากิมนอก อารามาศิล

ผู้เข้าร่วมงานกล่าวอาราธนาศีล

พระสงฆ์ให้ศีล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรสรวง ปาณินท์ รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม กล่าวรายงานโครงการต่ออธิการบดี โดยมีนางสาวสุภาวิณี บัวบาน และนายภาณุวัชร์ ช้อนทอง เป็นพิธีกรผู้ดำเนินโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีปพงษ์ ปราบใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวเปิดงานโครงการ

ศาสตราจารย์ ดร. ร้อยเอกชัชียงค์ ตากิมนอก กล่าวคำถวายหล่อเทียนพรรษา และผู้เข้าร่วมพิธีกล่าวตาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สืบพงษ์ ปราบใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง เริ่มพิธีหล่อเทียนพรรษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรสรวง ปาณินท์ รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม หล่อเทียนพรรษา
ผู้เข้าร่วมพิธีหล่อเทียนพรรษา

ศาสนพิธีกร โดยว่าที่ร้อยเอกชัยยงค์ ตากิมนอก กล่าวค่านำถวายเครื่องไทยธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบพงษ์ ปราบใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง ถวายเครื่องไทยธรรม

พระสงฆ์อนุโมทนา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สีบพงษ์ ปราบใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง กรวดน้ำ

อธิการบดีกราบลาพระรัตนตรัย

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕
พิธีถวายเทียนพรรษา ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง

พิธีถวายเทียนพรรษา เนื่องในเทศกาลเข้าพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สืบบงษ์ ปราบใหญ่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นประธานเคลื่อนขบวนแห่เทียนพรรษาไปยังวัดเทพศิลา โดยมีคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นักเรียน และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ร่วมขบวนแห่ จัดโดยสถาบัน ศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

ตั้งขบวนแห่เทียนพรรษา ด้านหน้าอาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

เคลื่อนขบวนแห่เทียนพรรษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขบวนแห่เทียนพรรษาถึงพระอุโบสถวัดเทพศิลา พระอารามหลวง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรสรวง ปาณินท์ รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม เป็นประธานถวายเทียนพรรษา และเครื่องไทยธรรมแด่พระภิกษุสงฆ์ เพื่อเป็นพุทธบูชาตลอดระยะเวลา ๓ เดือนของเทศกาลเข้าพรรษา ณ อุโบสถ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

ขอขอบคุณที่มาของภาพ :

เพจ PR Ramkhamhaeng

เพจ สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เพจ สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เพจ RL Ramlive

เพจ คนข่าว ชาวราม

ภาคผนวก

ใบอนุญาตโครงการถวายเทียนพรรษา

โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕

๑. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒. สถานภาพโครงการ โครงการเดิม โครงการใหม่ โครงการต่อเนื่อง
๓. แผนงาน : อนุรักษ์ ส่งเสริมและพัฒนาศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม งาน : ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
๔. กิจกรรม : กิจกรรมหลัก กิจกรรมรอง กิจกรรมสนับสนุน
 กิจกรรมบูรณาการ กิจกรรม (โครงการจังหวัด)

๕. หลักการและเหตุผล

ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธ ที่ได้กระทำมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล เหตุที่ทำให้เกิดประเพณี เพราะสมัยก่อนมีภิกษุได้เดินไปเหยียบย่ำข้าวกล้าในนาของชาวบ้านทำให้ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงได้อนุญาตให้ภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษาที่วัดเป็นเวลา ๓ เดือน คือ ในช่วงวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดการเก็บเกี่ยวของชาวบ้าน ในช่วงเข้าพรรษาประชาชนจะนำเทียนไปถวายพระภิกษุ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ตนเฉลี่ยผลตามมีไหวพริบปฏิภาณประดุจขี้ผึ้งที่ใช้ทำเทียนที่ได้จากรังผึ้ง ประเพณีการถวายเทียนจำพรรษาของชาวไทย ปรากฏมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ในหนังสือนางนพมาศ ซึ่งมีทั้งพระราชพิธี และพิธีของราษฎรว่า พอถึงเดือน ๘ นักขัตฤกษ์บูชาใหญ่ “พระราชพิธีอาชาตมมาส”

สมเด็จพระร่วงเจ้าทรงโปรดให้จัดตกแต่งพระอารามหลวงทุกแห่ง และถวายเครื่องบริวาร สมณะแต่พระสงฆ์ พร้อมทั้งเทียนประจำพรรษาบูชาพระบรมธาตุ โปรดให้ชาวพนักงานเชิญเทียนเข้าไว้ในพระวิหาร หอพระ และให้จุดตามในที่นั้น ๆ ทุกพระอาราม ทรงอุทิศสักการบูชาพระรัตนตรัยสิ้นไตรมาสตลอดสามเดือน ส่วนพิธีแห่เทียนจำพรรษาของราษฎรมีกว่าไว้ในหนังสือนางนพมาศ เช่นเดียวกันว่าฝ่ายมหาชน ประชาชน ชายหญิงในตระกูลต่าง ๆ ทั่วไป ทั้งพระราชอาณาเขตชั้นทศสิมา ประชุมกันเป็นพวกเป็นเหล่า ตามวงศ์ญาติต่างต่างตกแต่งร่างกายประกวดกัน แห่เทียนจำพรรษาของตนไป ทางบกบ้าง ทางเรือบ้าง เสียงพิณพาทย์ ซ้องกลองสนับไปทั่วทุกตำบล ครีกรื่นด้วยประชาชนคนแห่ คนดู ทั้งทางบก ทางน้ำ เป็นมหานักขัตฤกษ์ แล้วเชิญประทีปจำพรรษาเข้าตั้งในอุโบสถวิหารจุดตามบูชาพระรัตนตรัย สิ้นไตรมาสสามเดือนสำหรับการแห่เทียนพรรษานั้น ถือว่าเป็นประเพณีทางศาสนา ซึ่งมีความเจริญในพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีมาเป็นเวลายาวนาน เป็นการแสดงออกถึงการยึดมั่นสืบสานงานบุญทางพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน แสดงให้เห็นถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความสามัคคีของคนในชุมชน งานแห่เทียนพรรษา เป็นงานที่ทำให้คนวัยรุ่นหนุ่มสาว ได้มีโอกาสได้ใกล้ชิด และคนทุกวัยสามารถสัมผัสกับศิลปวัฒนธรรม ซึ่งคาดหวังได้ว่าประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จะสืบทอดต่อไปอีกยาวนาน

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ เป็นหน่วยงานที่มีวิสัยทัศน์ในการอนุรักษ์ สืบสาน เผยแพร่ ประเพณี ภูมิปัญญาไทย ทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และเพื่อส่งเสริมการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ดีงามสืบทอดต่อไปอีกยาวนาน จึงได้จัดโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕ ให้บุคลากร นักศึกษา นักเรียน และบุคคลทั่วไป ได้มีส่วนร่วมประเพณีถวายเทียนพรรษา เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน ประเพณีดังกล่าวต่อไป

๖. ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของโครงการ/กิจกรรม

สถาบันศิลปวัฒนธรรมฯ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ยุทธศาสตร์ (Strategy Issues) การอนุรักษ์ ส่งเสริม สืบทอด ทำนุบำรุงศิลปะ และวัฒนธรรม เพื่อเผยแพร่สู่สังคมไทย	ยุทธศาสตร์ (Strategy Issues) การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
เป้าประสงค์ (Goal) การอนุรักษ์ ส่งเสริม สืบสาน เผยแพร่ ประเพณี ภูมิปัญญาไทย ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย	เป้าประสงค์ (Goal) ส่งเสริมการอนุรักษ์ สืบทอด สืบสานประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย และเชิดชูสถาบันหลักของชาติ
กลยุทธ์ (Strategy) ส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์ สืบสานประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย	กลยุทธ์ (Strategy) ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมใน กิจกรรมด้านศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

๗. วัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรม

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นความสำคัญในประเพณีถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธ

๒. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาช้านานผ่านนิทรรศการออนไลน์

๘. ระยะเวลาดำเนินงาน

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ พิธีหล่อเทียนพรรษา

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ พิธีถวายเทียนพรรษา

๙. สถานที่ดำเนินโครงการ

วัดเทพศิลา พระอารามหลวง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

๑๐. วิธีดำเนินงานตามกำหนดการ

๑๐.๑ หล่อเทียนพรรษา

๑๐.๒ ขบวนแห่เทียนพรรษา

๑๐.๓ ถวายเทียนพรรษา

๑๑. วิทยากร

-ไม่มี-

๑๒. ผู้เข้าร่วมโครงการ

๑. บุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง	จำนวน	๑๕๐ คน
๒. นักศึกษา/นักเรียน	จำนวน	๕๐ คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	๒๐๐ คน

๑๓. ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ (PDCA)

รายละเอียดกิจกรรมย่อย	ระยะเวลา(ปีงบประมาณ)
๑. วางแผน,เขียนโครงการ	พฤษภาคม ๒๕๖๕
๒. ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน	มิถุนายน ๒๕๖๕
๓. ทำหนังสือถึงเจ้าอาวาสผู้รับผิดชอบ เพื่อแจ้งหมายกำหนดการ	มิถุนายน ๒๕๖๕
๔. ทำหนังสือเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมทำบุญ	มิถุนายน ๒๕๖๕
๕. ดำเนินการจัดซื้อเทียนจำนำพรรษา หลอดไฟ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำไปถวายวัด	มิถุนายน ๒๕๖๕
๖. ดำเนินการตามโครงการที่วางแผนไว้	กรกฎาคม ๒๕๖๕
๗. สรุปผลการดำเนินงานโครงการ รายงานผู้บริหารทราบ	กรกฎาคม ๒๕๖๕

๑๔. งบประมาณ

๑. แหล่งงบประมาณ : งบคลัง งบรายได้ งบอื่น ๆ

๒. กองทุน : กองทุนทั่วไป กองทุนเพื่อการศึกษา กองทุนวิจัย
 กองทุนบริการวิชาการ กองทุนกิจการนักศึกษา กองทุนพัฒนาบุคลากร
 กองทุนบริการสุขภาพ กองทุนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม กองทุนสำรอง

รายละเอียดงบประมาณ

หน่วย : บาท

หมวดรายจ่าย	ปีงบประมาณ		
	๒๕๖๔	๒๕๖๕	เพิ่ม-ลด
งบดำเนินงาน : (ค่าดำเนินงาน, ค่าตอบแทน, ค่าใช้สอย, ค่าวัสดุ, ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ)			
รายจ่าย			
๑. ค่าถวายปัจจัยพระสงฆ์ (ประธาน ๑ รูป ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท, พระสงฆ์ ๘ รูป ๆ ละ ๕๐๐ บาท)	๕,๐๐๐.-	๕,๐๐๐.-	-
๒. ค่าเครื่องไทยธรรมและผ้าอาบน้ำฝน ๘ ชุด ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	๘,๐๐๐.-	๘,๐๐๐.-	-
๓. ค่าจัดทำป้ายไวณิล ขนาด ๓x๔ เมตร และ ขนาด ๑.๕x๓ เมตร	๑,๐๐๐.-	๓,๐๐๐.-	เพิ่ม ๒,๐๐๐.-
๔. ค่าตกแต่งสถานที่พิธีหล่อเทียน และขบวนแห่เทียนพรรษา	-	๑๔,๕๐๐.-	เพิ่ม ๑๔,๕๐๐.-
๕. ค่าวัสดุ	๒,๐๐๐.-	๓,๐๐๐.-	เพิ่ม ๑,๐๐๐.-
รวมเงินทั้งสิ้น	๑๗,๐๐๐.-	๓๔,๕๐๐.-	เพิ่ม ๑๗,๕๐๐.-

(สามหมื่นสี่พันห้าร้อยบาทถ้วน)

๑๕. การติดตามและประเมินผล

๑๕.๑ เอกสารประกอบภาพถ่ายในการดำเนินโครงการ

๑๕.๒ รายงานผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

๑๖. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ

นายไพศาล ศรีเปารยะ

๑๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการ

ผลผลิต/ผลลัพธ์	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ระยะเวลา
ผลผลิต ๑. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ ๙๕	วันที่ ๑๑ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕
ผลลัพธ์ ๑. ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นความสำคัญในประเพณีถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธ	ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ ๙๕	วันที่ ๑๑ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕
๒. ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเพณีถวายเทียนพรรษา ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมาช้านาน ผ่านระบบออนไลน์	ร้อยละของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ	ร้อยละ ๙๕	วันที่ ๑๑ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕
๓. ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ	๓.๕๕	วันที่ ๑๑ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

กำหนดการ

โครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕

ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

พิธีหล่อเทียนพรรษา ณ บริเวณทางลอดใต้อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

เวลา ๐๘.๔๕ น. อธิการบดี ถึงบริเวณพิธี

เวลา ๐๙.๐๐ น. รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม กล่าวรายงาน

อธิการบดีกล่าวเปิดงาน

- อธิการบดี จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย

- อธิการบดีกลับประจำจุด

- เริ่มพิธีสงฆ์

- เจ้าหน้าที่อาราธนาศีล

- พระสงฆ์ให้ศีล

- อธิการบดีเริ่มพิธีหล่อเทียนพรรษา ตามด้วยผู้เข้าร่วมพิธี

- เจ้าหน้าที่กล่าวคำนำถวายเครื่องไทยธรรม

- อธิการบดีถวายเครื่องไทยธรรม

- พระสงฆ์อนุโมทนา

- อธิการบดีกรวดน้ำ

- อธิการบดีกราบลาพระรัตนตรัย

เวลา ๑๕.๐๐ น. - พระสงฆ์หล่อเทียนพรรษา

- สวดพระคาถามหาจักรพรรดิ

- เสร็จพิธี

วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕ พิธีถวายเทียนพรรษา ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง

เวลา ๐๘.๓๐ น. ตั้งขบวนแห่เทียนพรรษา ด้านหน้าอาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

เวลา ๐๙.๐๐ น. เคลื่อนขบวนแห่เทียนพรรษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เวลา ๐๙.๓๐ น. ขบวนแห่เทียนพรรษาถึงพระอุโบสถวัดเทพศิลา พระอารามหลวง

เวลา ๑๐.๐๐ น. พิธีถวายเทียนพรรษา และเครื่องไทยธรรม ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง

แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

เวลา ๑๑.๐๐ น. เสร็จพิธี

หมายเหตุ : - การแต่งกาย นุ่งซิ่น/ชุดผ้าไทย/ชุดสุภาพ/ชุดนักศึกษา

- ขอความร่วมมือทุกท่านสวมหน้ากากอนามัยตลอดการเข้าร่วมพิธี

สแกนแบบประเมิน ก่อนเข้าร่วมโครงการ

ใบความรู้ ประเพณีแห่เทียนพรรษา

สแกนแบบประเมิน หลังเข้าร่วมโครงการ

สแกนแบบประเมินความพึงพอใจโครงการ

ใบความรู้ ประเพณีแห่เทียนพรรษา

SCAN ME

งานแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธที่ได้กระทำมาแต่ครั้งพุทธกาล เหตุที่ทำให้เกิดประเพณี เพราะสมัยก่อนมีภิกษุได้เดินไปเหยียบย่ำข้าวกล้าในนาของชาวบ้าน ทำให้ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้น พระพุทธเจ้าจึงได้อนุญาตให้ภิกษุสามเณรอยู่จำพรรษาที่วัดเป็นเวลา ๓ เดือน คือ ในช่วงวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ซึ่งเป็นช่วงสิ้นสุดการเก็บเกี่ยวของชาวบ้านพอดี ในช่วงเข้าพรรษานี้ประชาชนจะนำเทียนไปถวายพระภิกษุ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ตนเฉลียวฉลาดมีไหวพริบปฏิภาณประดุจขี้ผึ้งที่ใช้ทำเทียนจากรังผึ้ง

ประวัติความเป็นมา

ประเพณีแห่เทียนพรรษา “วันเข้าพรรษา” เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนาอีกวันหนึ่งที่พระสงฆ์เถรวาทจะอธิษฐานว่า จะพักประจำอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง ตลอดระยะเวลาฤดูฝนที่มีกำหนดเป็นระยะเวลา ๓ เดือน ตามที่พระธรรมวินัยบัญญัติไว้ โดยไม่ไปค้างแรมที่อื่น หรือที่เรียกติดปากกันโดยทั่วไปว่า จำพรรษา (“พรรษา” แปลว่า ฤดูฝน “จำ” แปลว่า พักอยู่) พิธีเข้าพรรษานี้ ถือเป็นข้อปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์โดยตรง ละเว้นไม่ได้ ไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม การเข้าพรรษาดำเนินการเริ่มนับตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี (หรือเดือน ๘ หลังถ้ามี เดือน ๘ สองหน) และสิ้นสุดลงในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ หรือวันออกพรรษา

สาเหตุที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตการจำพรรษาอยู่ ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งตลอด ๓ เดือน แก่พระสงฆ์นั้น มีเหตุผลเพื่อให้พระสงฆ์ได้หยุดพักการจาริกเพื่อเผยแผ่ศาสนาไปตามสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นไปด้วยความยากลำบากในช่วงฤดูฝน เพื่อป้องกันความเสียหายจากการอาจเดินเหยียบย่ำธัญพืชของชาวบ้านที่ปลูกแปลงในฤดูฝน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเวลาจำพรรษาตลอด ๓ เดือนนั้น เป็นช่วงเวลา และโอกาสสำคัญในรอบปีที่พระสงฆ์จะได้มาอยู่จำพรรษาร่วมกันในอาวาส หรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เพื่อศึกษาธรรมวินัยจากพระสงฆ์ที่ทรงความรู้ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะสงฆ์ด้วย

การถวายเทียนนั้น เพื่อใช้ประโยชน์ในช่วงเข้าพรรษา ซึ่งสมัยก่อนใช้จุดเพื่อแสงสว่าง เนื่องจากไม่มีไฟ เรียกว่า “ตามประทีปเพื่อศึกษา หรือบำเพ็ญเพียรสมาธิในสถานที่มืด ถือว่าได้รับอานิสงส์ ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ได้ธรรมะจากกิจกรรม และได้ทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ความสำคัญ และคุณค่าทางสังคม จิตใจ วิธีการดำเนินชีวิตของชุมชนพุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสบำเพ็ญกุศลเป็นการพิเศษ เช่น การทำบุญตักบาตร หล่อเทียนพรรษา ถวายผ้าอาบน้ำฝน รัทษาศิล จเรณูภาวนา ถวายจตุปัจจัยไทยธรรม งดเว้นอบายมุข และมีโอกาสได้ฟังธรรมเทศนาตลอดเวลาเข้าพรรษา เป็นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา และเพื่อความ เป็นสิริมงคล

ซึ่งการหล่อเทียนพรรษา เป็นประเพณีที่สัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมที่เป็นพุทธบัญญัติ คือ การเข้าพรรษาซึ่งพระพุทธเจ้าบัญญัติให้พระสงฆ์ต้องอยู่จำพรรษาตลอดเวลา ๓ เดือน ในช่วงฤดูฝน มีการถวายสิ่งของที่จำเป็นสำหรับการอยู่พรรษา เช่น ผ้าอาบน้ำฝน เทียนพรรษา รูปแบบวิธีการของกิจกรรมประเพณี (ดั้งเดิม) แต่เดิมนั้นกิจกรรมมีเพียงแต่ชาวบ้านร่วมกันบริจาค เดิมเป็นการนำรังผึ้งมาต้มเอาขี้ผึ้งไปปั่นเป็นเทียนนำไปถวายพระภิกษุเอาเทียนเล่มเล็ก ๆ หลายเล่ม มามัดรวมกันเป็นลำต้นคล้ายกับต้นกล้วย หรือลำไม้ไผ่ แล้วนำไปติดกับฐาน และจัดขบวนแห่ถวายพระที่วัด ซึ่งการมัดรวมกันแบบนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่นิยมเรียกว่า ต้นเทียน หรือต้นเทียนพรรษา ต่อมา มีการตกแต่งต้นเทียนขึ้นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน ใช้ขี้ผึ้งลนไฟหรือตากแดดให้อ่อน แล้วปั้นเป็นรูปดอกลำดวนติดต้นเทียนหรือนำขี้ผึ้งไปต้มให้ละลาย แล้วนำผลมะละกอ หรือผลฟักทองมาแกะเป็นลวดลาย ใช้ไม้เสียบนำไปจุ่มในน้ำขี้ผึ้งแล้วนำไปจุ่มในน้ำเย็น แกะขี้ผึ้งออกจากแบบ ตัดและตกแต่งให้สวยงามนำไปติดที่ต้นเทียน ต่อมา มีการทำแบบพิมพ์ลงปูนซีเมนต์ซึ่งเป็นแบบพิมพ์ แล้วนำขี้ผึ้งที่อ่อนตัวไปกดลงบนแม่พิมพ์ลายไทย นำไปติดกับลำต้นเทียน รูปแบบวิธีการของกิจกรรมประเพณี (ปรับประยุกต์)

ต่อมา มีการแกะสลักลวดลายลงบนต้นเทียนอย่างสวยงาม ส่วนของฐานมีการสร้างหุ่นแสดงเรื่องราวทางศาสนา ต่อมาทำให้เกิดการแยกประเภทต้นเทียนออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) ประเภทพิมพ์ (ตามแบบเดิม) และ (๒) ประเภทแกะสลัก ส่วนการจัดขบวนแห่จะนำของพื้นเมือง เช่น เครื่องแต่งกาย ขบวนฟ้อนรำจะใช้ผ้าเมืองเป็นหลัก เช่น “ระบำอัปสรา” ซึ่งเป็น

การพ้อนรำด้วยศิลปะพื้นบ้านที่งดงาม อีกทั้งในขบวนแห่เทียนพรรษา จะมีการขับร้องที่สนุกสนานเร้าใจ

ศิลปะการพ้อนรำที่นิยมนำมาประกอบการแสดงในขบวนแห่ คือ การรำเซิ้งต่าง ๆ เช่น เซิ้งกระลอ เซิ้งกระต๊อบ เซิ้งสวิง เซิ้งแห่ไข่มดแดง ซึ่งดัดแปลงมาจากการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตประจำวันทั้งสิ้น

กำเนิดเทียนพรรษา

ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู เป็นต้นกำเนิดเทียนพรรษา นับถือวัวเพราะถือว่าวัวเป็นพาหนะของพระอิศวร เมื่อวัวตายจะเอาไขจากวัวมาทำเป็นน้ำมัน เพื่อจุดบูชาพระผู้เป็นเจ้าของที่ตนเคารพ แต่ชาวพุทธซึ่งนับถือศาสนาพุทธจะทำเทียนเพื่อจุดบูชาพระรัตนตรัย โดยการเอารังผึ้งร้างมาต้มเอาขี้ผึ้ง แล้วปั้นเป็นเทียนเล่มเล็ก ๆ มีความยาวตามต้องการ เช่น ยาวเป็นคืบหรือเป็นศอก แล้วใช้จุดบูชาพระ

เทียนพรรษา คือ เทียนขนาดใหญ่ และยาวเป็นพิเศษกว่าเทียนชนิดอื่น สำหรับจุดในโบสถ์ตั้งแต่วันเข้าพรรษาจนถึงวันออกพรรษา

วิวัฒนาการเทียนพรรษา

การทำเทียนพรรษา มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับ จากการนำรังผึ้งมาต้มเอาขี้ผึ้งไปปั้นเป็นเทียนนำไปถวายพระภิกษุ เอาเทียนเล่มเล็ก ๆ หลาย ๆ เล่ม มามัดรวมกันเป็นลำต้นคล้ายกับต้นกล้วย หรือลำไม้ไผ่ แล้วนำไปติดกับฐาน ซึ่งการมัดรวมกันแบบนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ยุคนี้เรียกว่า ต้นเทียน หรือต้นเทียนพรรษา

ต้นเทียนพรรษาประเภทแรก คือ “มัดรวมติดลาย” เป็นการเอาเทียนเล่มเล็ก ๆ มามัดรวมกันบนแกนไม้ไผ่เป็นต้นเทียนขนาดใหญ่ แล้วตัดกระดาษเงิน กระดาษทองเป็นลายต่าง ๆ ติดประดับโดยรอบต้นเทียน ต่อมา มีการคิดทำต้นเทียนต้นเดียว เพื่อใช้จุดให้ได้นานโดยการใช้ลำไม้ไผ่ที่ทะลุปล้องเป็นแบบหล่อ เมื่อหล่อเทียนเป็นต้นเสร็จแล้วจึงนำมาติดที่ฐาน และจัดขบวนแห่เทียนไปถวายพระที่วัด

การตกแต่งต้นเทียน เริ่มมีขึ้นโดยภูมิปัญญาชาวบ้าน ใช้ขี้ผึ้งสนไฟหรือตากแดดให้อ่อนแล้วปั้นเป็นรูปดอกลำดวนติดต้นเทียน หรือเอาขี้ผึ้งไปต้มให้ละลาย แล้วใช้ผลมะละกอหรือผลฟักทองนำมาแกะเป็นลวดลาย ใช้ไม้เสียบนำไปจุ่มในน้ำขี้ผึ้ง แล้วนำไปจุ่มในน้ำเย็น แกะขี้ผึ้งออกจากแบบ ตัดและตกแต่งให้สวยงามนำไปติดที่ต้นเทียน

พ.ศ. ๒๔๘๒ มีช่างทองชื่อ นายโพธิ์ ส่งศรี เริ่มทำลายไทยไปประดับบนเทียน โดยมี การทำแบบพิมพ์ลงในแผ่นปูนซีเมนต์ซึ่งถือว่าเป็นแบบพิมพ์ หรือแม่พิมพ์ แล้วเอาขี้ผึ้ง ที่อ่อนตัวไปกดลงแบบแม่พิมพ์ จะได้ขี้ผึ้งเป็นลายไทย นำไปติดกับลำต้นเทียน

ต่อมานายสวน คุณผล ได้คิดทำลายให้หุ่น และสลักสีจนเห็นได้ชัด เมื่อส่งเทียนเข้า ประกวดจึงได้รับรางวัลชนะเลิศ และในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ นายประดับ ก้อนแก้ว คิดประดิษฐ์หุ่น เป็นเรื่องราวพุทธประวัติ และเอาลวดลายขี้ผึ้งติดเข้าไปที่หุ่นทำให้มีลักษณะแปลกออกไป จึงทำให้เทียนพรรษาได้รับรางวัลชนะเลิศ และชนะเลิศมาทุกปี ในเทียนพรรษาประเภท ติดพิมพ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ มีช่างแกะสลักลงในเทียนพรรษาคคนแรก คือ นายคำหมา แสงงาม และคณะกรรมการตัดสินให้ชนะประกวด ทำให้เกิดการประท้วงคณะกรรมการตัดสิน ทำให้ ในปีต่อ ๆ มา มีการแยกประเภทต้นเทียนออกเป็น ๒ ประเภทชัดเจน คือ

๑. ประเภทติดพิมพ์ (ตามแบบเดิม)

๒. ประเภทแกะสลัก

การทำเทียนพรรษามีวิวัฒนาการเรื่อยมาไม่หยุดนิ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ผู้คนได้พบเห็น ต้นเทียนพรรษาขนาดใหญ่ และสูงขึ้น มีการแกะสลักลวดลายในส่วนลำต้นอย่างวิจิตรงามตา ในส่วนฐานก็มีการสร้างหุ่นแสดงเรื่องราวทางศาสนา และความเป็นไปในสังคมขณะนั้น กลายเป็นประติมากรรมเทียนพรรษาที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งช่างผู้ริเริ่มในการทำต้นเทียนยุคหลังคือ นายอุตส่าห์ และนายสมัย จันทรวิจิตร สองพี่น้อง นับเป็นงานสร้างสรรค์ทางศิลปะอันเกิดจาก ภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างแท้จริง

ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นประเพณีประจำจังหวัดอุบลราชธานี เป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนของการพัฒนาบนพื้นฐานของทุนทางวัฒนธรรม และเป็นโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศด้านการท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยว ประชาชนมีรายได้ กลยุทธ์การส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการค้าการลงทุน สนับสนุนงานวัฒนธรรมประเพณีให้มีความยิ่งใหญ่ในระดับชาติ และระดับสากล

ประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี มีความเป็นมาที่ยาวนานราวหนึ่งศตวรรษมาแล้ว กล่าวได้ว่าเทียนพรรษา และงานแห่เทียนพรรษาเป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ที่ผูกพันกับชีวิตวัฒนธรรม (Bio-Culture) ของชาวจังหวัดอุบลราชธานี บนพื้นฐานความเชื่อที่มาจากหลักแนวคิดของพระพุทธศาสนา โดยวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนอีสาน และสัญลักษณ์ที่ส่งคุณค่าทางจิตใจ เพราะเทียนไม่เพียงแต่ให้แสงสว่าง แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของความสว่างไสว ความเจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้วัฒนธรรมยังมีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ซึ่งประเพณีแห่เทียนพรรษาในบทบาทของวัฒนธรรมก็เป็นสิ่ง ๆ หนึ่ง ที่กลุ่มคนในสังคมคิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทั้งด้านจิตใจ และสัญลักษณ์แทนความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา มีหน้าที่ในการสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน เสริมสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการจัดงานประเพณีแห่เทียน

เหตุที่ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีความเลิศล้ำเลอค่า มายาวนานเหนือจังหวัดอื่นใดนั้น เนื่องด้วยจังหวัดอุบลราชธานีเป็นเมืองแห่งพุทธศาสนา ที่มีวัดมากที่สุดในประเทศไทย มีพระสงฆ์ชั้นสมเด็จเจ้าถึง ๔ องค์ และมีพระอริยสงฆ์ที่มีชื่อเสียงทั้งในสายคันถธุระ หรือการศึกษาปริยัติธรรม และสายวิปัสสนากรรมฐาน ชาวอุบลราชธานีเป็นผู้มีใจ

เป็นกุศล ใฝ่ธรรม และมีความเชื่อว่าการถวายเทียนพรรษาเป็นผลให้บังเกิดความเฉลียวฉลาด มีปัญญาเฉียบแหลม ประกอบกับอุบลราชธานีตั้งเมืองที่ดงอู่ผึ้ง ซึ่งมีแหล่งทรัพยากรสำคัญ ในการทำเทียนพรรษา รวงผึ้งที่อุดมสมบูรณ์ สำนักพระราชวังได้นำขี้ผึ้งไปทำเทียนพระราชทาน นอกจากนี้ ชาวอุบลราชธานีให้ความใส่ใจ และพิถีพิถันในการถวายแด่พระรัตนตรัย จะต้องมีความสวย งดงามเป็นพิเศษ เพราะถือว่าการขัดเกลาคิดใจให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส

ดังสุภาษิตโบราณที่ว่า “แนวไต้ถวาย (ถวาย) เจ้าหัว ต้องให้งาม เขาสิไต้งามนำเผิน” หมายความว่า สิ่งใดที่ถวายให้พระสงฆ์ ต้องเป็นสิ่งที่งามที่สุด จะไต้งามทั้งกาย และใจ ประการสำคัญ คือ อุบลราชธานี มีช่างฝีมือด้านศิลปะมากมาย ทำให้สามารถสร้างสรรค์ ผลงานออกมาได้อย่างวิจิตรบรรจง

รูปแบบการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี มีความยิ่งใหญ่ มากขึ้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในช่วงเทศกาลเป็นจำนวนมากมายมหาศาล ส่งผลให้ เศรษฐกิจของจังหวัดดีขึ้น กิจกรรมหลักในงาน คือ การประกวดขบวนแห่ การประกวดนางฟ้า ประจำต้นเทียน และการประกวดต้นเทียน มีการกำหนดเกณฑ์ และวิธีการให้คะแนนใน การประกวดที่รัดกุม และเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการจัดงาน ๓ วัน

วันแรกเป็นวันขึ้น ๑๔ - ๑๕ ค่ำ และแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ เปิดงาน

วันที่สอง รวมต้นเทียน ประกวดต้นเทียน และประกวดนางฟ้าประจำต้นเทียน ในช่วง เวลากลางวัน

วันที่สาม เป็นพิธีแห่เทียนพรรษา และประกวดขบวนแห่ ในการจัดงานที่ผ่านมา แต่ละครั้ง จังหวัดอุบลราชธานีได้พิจารณารูปแบบการจัดงานให้มีความสอดคล้องกับงานพิธี สำคัญของจังหวัด และของชาติ เพื่อให้เหมาะสม และเป็นการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดี ต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

บรรณานุกรม

งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอุบลราชธานี. (๒๕๕๘). สืบค้นเมื่อ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕.

จาก <https://www.facebook.com/suksan.kaewsanga>

ภาพแห่เทียนพรรษา. สืบค้นเมื่อ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕. จาก <https://picpost.postjung.com/๒๘๖๗๓๘.html>

บริษัท เทนเซ็นต์ (ประเทศไทย) จำกัด. (๒๕๕๖). *ประเพณีแห่เทียนพรรษา*. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕. จาก <https://guru.sanook.com/๔๑๙๘/>.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์. (๒๕๕๙). *ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา*. สืบค้นเมื่อ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕. จาก https://www.mculture.go.th/surin/ewt_news.php?nid=๖๓๗๘&filename=index

แบบประเมินผลโครงการถวายเทียนพรรษา ประจำปี

๒๕๖๕

ในวันอังคารที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

โดย สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชื่อ - นามสกุล *

*

ข้อความคำตอบสั้นๆ

เพศ *

๑. หญิง
๒. ชาย

ช่วงอายุ *

๑. อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี
๒. อายุตั้งแต่ ๒๑ - ๒๕ ปี
๓. อายุตั้งแต่ ๒๖ - ๓๐ ปี
๔. อายุมากกว่า ๓๑ ปีขึ้นไป

คณะที่ศึกษา *

คำตอบของคุณ

๑. ในช่วงเข้าพรรษาพระพุทธเจ้าบัญญัติให้พระสงฆ์ต้องอยู่จำพรรษากี่เดือน *

1 คะแนน

- ก. ๒ เดือน
- ข. ๓ เดือน
- ค. ๔ เดือน
- ง. ๕ เดือน

๒. กิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับวันเข้าพรรษา *

1 คะแนน

- ก. การถวายเทียนพรรษา
- ข. การแห่เทียนพรรษา
- ค. การถวายผ้าอาบน้ำฝน
- ง. ถูกทุกข้อ

๓. ในช่วงเข้าพรรษาริกษสามเณรจำพรรษาที่วัดเริ่มตั้งแต่เมื่อใด และสิ้นสุดลงเมื่อใด *

1 คะแนน

- ก. แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ - ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑
- ข. แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ - ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๑๐
- ค. แรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ - ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒
- ง. แรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ - ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑

๔. ต้นกำเนิดเทียนพรรษามาจากศาสนาใด *

1 คะแนน

- ก. ศาสนาคริสต์
- ข. ศาสนาอิสลาม
- ค. ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู
- ง. ศาสนาฮินดู - ซิกข์

๕. ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ข้างแคะสลักลงในเทียนพรรษาคนแรกคือใคร *

1 คะแนน

- ก. นายคำหมา แสงงาม
- ข. นายสวน คุณผล
- ค. นายโพธิ์ สงศรี
- ง. นายสมัย จันทรวิจิตร

๖. ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นประเพณีประจำจังหวัดใด *

1 คะแนน

- ก. จังหวัดหนองคาย
- ข. จังหวัดศรีสะเกษ
- ค. จังหวัดอุบลราชธานี
- ง. จังหวัดสุรินทร์

๗. ทำไมพระพุทธเจ้าทรงอนุญาตการจำพรรษาอยู่ ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งตลอด * 1 คะแนน
เวลา ๓ เดือน

- ก. เพื่อให้พระสงฆ์ได้หยุดพักการจาริกเพื่อเผยแพรศาสนาไปตามสถานที่ต่าง ๆ
- ข. เพื่อป้องกันความเสียหายจากการเดินเหยียบย่ำธัญพืชของชาวบ้านที่ปลูกแปลงในฤดูฝน
- ค. การหล่อเทียนพรรษาของประชาชนเพื่อถวายแก่พระสงฆ์
- ง. ถูกทุกข้อ

๘. ศิลปะการฟ้อนรำที่นิยมนำมาประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา *

1 คะแนน

- ก. ฟ้อนผีฟ้า, ฟ้อนเล็บ
- ข. เซิ้งโปงลาง, ลูกโยน
- ค. ฟ้อนภูไท, ลูกช้วง
- ง. เซิ้งกระล่อ, เซิ้งแห่ไข่มดแดง

๙. เทียนพรรษา คืออะไร *

1 คะแนน

- ก. เป็นเทียนที่ทำจากขี้ผึ้งแล้วนำเอาขี้ผึ้งไปปั้นเป็นเทียนเล่มเล็ก
- ข. เป็นเทียนที่มีลวดลายไทยประดับบนเทียน
- ค. เทียนที่มีขนาดใหญ่ และยาวเป็นพิเศษ สำหรับจุดในโบสถ์ตั้งแต่วันเข้าพรรษาจนถึงวันออกพรรษา
- ง. การเอาเทียนเล่มเล็กมามัดรวมกัน

๑๐. ต้นเทียนพรรษามีกี่ประเภท อะไรบ้าง *

1 คะแนน

- ก. ๑ ประเภท ได้แก่ ประเภทนูนสูง
- ข. ๒ ประเภท ได้แก่ ประเภทติดพิมพ์ (ตามแบบเดิม), ประเภทแกะสลัก
- ค. ๓ ประเภท ได้แก่ ประเภทแกะสลักรูปลายเส้น, ประเภทแกะสลักลายไทย, ประเภทแกะสลักนูนต่ำ
- ง. ๔ ประเภท ได้แก่ ประเภทพิมพ์, ประเภทแกะสลักรูปลายเส้น, ประเภทแกะสลักลายไทย, ประเภทแกะสลักนูนต่ำ

คำแนะนำ / ข้อเสนอแนะ *

คำตอบของคุณ

ส่ง

ล้างแบบฟอร์ม

SCAN ME

สแกนแบบประเมินผลโครงการ

เฉลยแบบประเมินผลโครงการ

๑.	ข
๒.	ง
๓.	ก
๔.	ค
๕.	ก
๖.	ค
๗.	ง
๘.	ง
๙.	ค
๑๐.	ข

แบบประเมินความพึงพอใจโครงการถวาย เทียนพรรษา ประจำปี ๒๕๖๕

วันที่ ๑๑ - ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

โดย สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

 hi5sontaya@gmail.com (ยังไม่แชร์) [สลับบัญชี](#)

*จำเป็น

เพศ *

๑. หญิง
๒. ชาย

สถานภาพ *

๑. บุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒. นักศึกษา

ช่วงอายุ *

๑. อายุ ๑๘ - ๒๐ ปี
๒. อายุ ๒๑ - ๒๓ ปี
๓. อายุ ๒๔ - ๒๖ ปี
๔. อายุ ๒๗ ปีขึ้นไป

หน่วยงาน/คณะ/อื่น ๆ (โปรดระบุ)

คำตอบของคุณ

---

๑. การประชาสัมพันธ์ก่อนการจัดโครงการถวายเทียนพรรษา *

- ๑. มากที่สุด (๕)
- ๒. มาก (๔)
- ๓. ปานกลาง (๓)
- ๔. น้อย (๒)
- ๕. น้อยที่สุด (๑)

๒. เป็นกิจกรรมที่มีการสร้างความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริม อนุรักษ์ สืบทอด ประเพณี และวัฒนธรรมไทย *

- ๑. มากที่สุด (๕)
- ๒. มาก (๒)
- ๓. ปานกลาง (๓)
- ๔. น้อย (๒)
- ๕. น้อยที่สุด (๑)

๓. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และสืบสานประเพณีปฏิบัติของชาวพุทธ *

- ๑. มากที่สุด (๕)
- ๒. มาก (๔)
- ๓. ปานกลาง (๓)
- ๔. น้อย (๒)
- ๕. น้อยที่สุด (๑)

๔. ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรมโครงการ *

- ๑. มากที่สุด (๕)
- ๒. มาก (๔)
- ๓. ปานกลาง (๓)
- ๔. น้อย (๒)
- ๕. น้อยที่สุด (๑)

๕. ความต้องการที่จะมาร่วมกิจกรรมลักษณะนี้ในครั้งต่อไป *

- ๑. มากที่สุด (๕)
- ๒. มาก (๔)
- ๓. ปานกลาง (๓)
- ๔. น้อย (๒)
- ๕. น้อยที่สุด (๑)

๖. ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมโครงการโดยภาพรวม *

- ๑. มากที่สุด (๕)
- ๒. มาก (๔)
- ๓. ปานกลาง (๓)
- ๔. น้อย (๒)
- ๕. น้อยที่สุด (๑)

คำแนะนำ / ข้อเสนอแนะ *

คำตอบของคุณ

ส่ง

ล้างแบบฟอร์ม

สแกนแบบประเมินความพึงพอใจโครงการ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรสรวง ปาณินท์ รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม

หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ :

สถาบันศิลปวัฒนธรรมเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบโครงการ :

นายไพศาล ศรีเปารยะ

คณะกรรมการดำเนินงาน :

๑. นางสาวพิน สำนักนี้
๒. ว่าที่ ร.อ.ชัยยงค์ ตากิมนอก
๓. นางสาวศิริวิไลซ์ เสริมศรี
๔. นางสาวธัญลักษณ์ โพธิกุล
๕. นายกันตพงศ์ นามเรืองศรี
๖. นางสาวพาริดา เจตน์เขตกิจ
๗. นางสาวปัทมาภรณ์ ภูมรรตสุขคนธ์
๘. นางสาววิลาสินี สุขสวัสดิ์
๙. นางสาวจิตาภา เจริญผล
๑๐. นางสาวเกษศิริ อหันทริก
๑๑. นางสาวสนธยา ศรีสมปอง
๑๒. นายเสกสันต์ เกตุวรสุนทร
๑๓. นางสาวเกศรา พรหมชา

ผู้จัดเก็บ และรวบรวมแบบประเมินผล/วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรูปเล่มโครงการ :

นางสาวสนธยา ศรีสมปอง